

5-я МЕЖДУНАРОДНАЯ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ
ГУМАНИЗАЦИИ И ГАРМОНИЗАЦИИ
УПРАВЛЕНИЯ**

МАТЕРИАЛЫ КОНФЕРЕНЦИИ

Харьков - 2004

УДК 3; 009; 005; 007

Современные проблемы гуманизации и гармонизации управления. Материалы 5-й Международной междисциплинарной научно-практической конференции / Харьков, Украинская Ассоциация "Женщины в науке и образовании", Харьковский национальный университет им. В.Н. Каразина, Житомирский институт предпринимательства и современных технологий, 2004. – 368 с.

Публикуемые материалы представляют собой тезисы докладов участников 5-й Международной междисциплинарной научно-практической конференции "Современные проблемы гуманизации и гармонизации управления", которая является очередной из серии междисциплинарных конференций, организуемых по инициативе Украинской Ассоциации "Женщины в науке и образовании".

Конференция проводится с целью объединения усилий украинских и зарубежных специалистов, научных и практических работников сферы управления в разных областях жизнедеятельности человека для анализа проблем гуманизации и гармонизации управления на основе системного научно обоснованного подхода, обобщения результатов теоретических исследований и практического опыта, разработки практических рекомендаций и определения наиболее актуальных направлений исследований для решения проблем гуманизации и гармонизации управления.

Организаторы конференции:

Украинская Ассоциация "Женщины в науке и образовании", Министерство образования и науки Украины, Житомирская областная государственная администрация, Главное управление образования и науки Харьковской областной государственной администрации, Харьковский городской совет, Житомирский городской совет, Харьковский национальный университет им. В.Н. Каразина, Житомирский институт предпринимательства и современных технологий, Украинская инженерно-педагогическая академия.

Международный научный комитет:

Беларусь: Дромашко С.Е. (д.б.н.), Маньшин Г.Г. (член-корр.НАНБ, д.т.н.), Хотылева Л.В. (академик НАНБ, д. б. н.); **Израиль:** Katsnelson V. E. (prof. of the Weizmann Institute Sci.); **Литва:** Ona Grazina Rakauskiene (д. е. н.); **Польша:** Kzimierz S. Waskowski (dr., prof.); **Россия:** Амосова Н.В. (д. пед. н.), Варшавский О. Е., (д.э.н.), Гудович И.С. (глава Российской ассоциации "Женщины-математики", д. ф.-м. н.), Емельянова И.С. (член правления Международной ассоциации "Женщины-математики", д.ф.-м.н.), Ризниченко Г.Ю. (Глава правления Межрегионального общественного объединения "Женщины в науке и образовании", д.ф.-м.н.); **Украина:** Бабич В.П. (д.э.н.), Божков А.И. (д.б.н.), Гандель Ю.В. (д. ф.-м. н.), Горовая Т.К. (академик УААН д. с.-х. н., сопредседатель учёного совета УАЖНО), Мацевитый Ю.М. (академик НАНУ, д. т. н.), Московкин В.М. (д. геогр. н., сопредседатель учёного совета УАЖНО), Носенко Э.Л. (член-корр. АПНУ, д. психол. н.), Присняков В.Ф. (академик НАНУ, д.э. н.).

Конференция зарегистрирована как международная
Свидетельство УкрИНТЭИ №81 от 01 марта 2004 г.

ISBN – 966 – 623 – 249 – 9

Тезисы докладов воспроизведены с авторских оригиналов,
представленных в оргкомитет, в авторской редакции.

УДК 51(077)

ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Коломієць С.В., Пугач В.І.

Сумський національний аграрний університет,
40021 Суми, вул. Кірова, 160, тел. (0542) 288409,
e-mail: s_kolomiets.mail.ru

Дисципліни математичного циклу відіграють особливу роль в базовій підготовці спеціалістів економічного профілю, закладають основи професійної освіти та забезпечують базу для вивчення спеціальних дисциплін. Математична підготовка студентів економічних спеціальностей повинна сприяти розвитку творчих здібностей особистості, самостійності мислення, аналітичних здібностей, формувати здатність застосовувати отримані знання при розв'язуванні задач, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю. Важливою формою навчання, у процесі якої відбувається становлення творчої особистості, є самостійна робота студентів, яка дозволяє сформувати навички і вміння самостійного здобування знань, що особливо важливо для здійснення неперервної освіти протягом трудової діяльності та має вирішальне значення для сучасного фахівця.

Загальновідомо, що розвиток самостійності та творчої активності студентів представляє неперервний процес, що відбувається шляхом оволодіння певними рівнями самостійної роботи – від нижчого рівня – відтворюючої самостійності, до вищого – творчої самостійності. Задача викладача – сприяти розвитку самостійності та творчої активності студентів шляхом управління процесом переростання відтворюючої самостійності в творчу. Організація навчальної роботи, яка дозволяє активізувати пізнавальну діяльність, повинна базуватись на використанні комплексного підходу, що включає відповідну організацію лекційних та практичних занять з використанням методів проблемного навчання, ретельний підбір змісту навчального матеріалу, який вивчається на самостійне опрацювання, диференціювання завдань самостійної роботи, проведення консультацій, забезпечення контролю виконання завдань, ознайомлення студентів з методами раціональної організації самостійної роботи та науково-дослідної діяльності.

Результативність самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін математичного циклу залежить від її чіткої організації та системного контролю, базується на здійсненні пов'язаних між собою етапів навчальної роботи, внаслідок чого відбувається перехід від одного рівня самостійності до наступного. На наш погляд, системність та постійність самостійної роботи студентів при викладанні курсу вищої математики забезпечується через використання взаємопов'язаних елементів навчальної роботи, серед яких – самостійне опрацювання студентами окремих тем курсу; проведення колоквиумів, що дозволяє з'ясувати рівень розуміння теоретичного матеріалу; виконання протягом семестру індивідуальних завдань, які включають задачі основного та поглибленого рівня; розв'язання проблемних задач, що передбачає побудову математичної моделі економічного процесу, її дослідження, змістовний аналіз отриманих результатів та надає можливість сформувати у студентів не тільки увагу до об'єкта дослідження, а також прагнення оволодіти математичним

апаратом, сприяє формуванню стійкого інтересу до вивчення математики, залучення студентів до науково-дослідної роботи (організація роботи гуртка «Математичні методи в економіці»).

Запропонована система організації самостійної роботи студентів дозволяє підвищити ефективність процесу вивчення вищої математики, сприяє розвитку пізнавальної активності, здатності до самостійної професійної діяльності, до творчого застосування на практиці набутих знань, вмінь та навичок.

УДК 72.01; 72.03.

ПРОБЛЕМЫ ГУМАНИЗАЦИИ И ГАРМОНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ

Криворучко Н.И.

Харьковская национальная академия городского хозяйства
Харьков, ул. Революции, 12, 783-84-42, e-mail: nika@ksame.kharkov.ua

Наукоемкость современных технологий, кардинальный сдвиг в современной науке в сторону проблемно-междисциплинарных принципов, усложнение прогнозирования сложных процессов предполагает и комплексное обучение будущих творцов-архитекторов, в котором должны стыковаться смежные дисциплины как технические, так и гуманитарные. При этом сам учебный процесс должен моделировать принципы производства и его управления. От удачного равновесия всех компонентов зависит гармонизация всего процесса. Этого требует и усложнение технологий, определяющих «заказ» на интеллектуального специалиста, способного органично синтезировать дискретную информацию в едином творческом процессе.

В архитектурном обучении, в котором стыкуются задачи и чисто инженерного характера и задачи эстетические, раскрывается весь спектр проблем т. н. «человеческого фактора». «Архитектура – это междисциплинарная область, которая включает в себя несколько основных составляющих: гуманитарные, социальные и физические науки, технику и изобразительное искусство» (Хартия МСАЮНЕСКО по архитектурному образованию). Из междисциплинарной сущности архитектуры вытекает одна из основных проблем - проблема духовного и эстетического образования. Титаны архитектуры во все времена владели высокой общей культурой. Они рассматривали архитектуру как синтезирующее явление, которое объединяло и мифологию, и философию, и психологию, и науку и искусство, и экономику и т.п. и производство. При этом гуманитарная составляющая понималась не как набор директивных цитат, а как мировосприятие творца - его отношения и к космогоническим категориям, и к капле росы, и к отдельному листочку. Архитектура, которая игнорирует эти отношения, - это игра в абстрактный орнамент.

Одно из синтезирующих свойств архитектуры (одно из важнейших в общекультурном плане) - наличие художественно-образных, аспектов, которые роднят ее с искусством. Не случайно И. Кант отмечал, что необходимо познать искусство в целом, как особый вид деятельности, прежде чем перейти к характеристике отдельного его вида. Если в общую методологию обучения и в учебные программы органично включены гуманитарные аспекты, и они являются составляющей архитектурного образования, а не его придат-